

SYNSPUNKT

Agderprosjektet skal gjennom økt voksenkontakt, lek og medvirkning stimulere tallforståelse, språk, selvregulering og sosiale ferdigheter hos femåringer i barnehagen, skriver artikkelforfatterne. FOTO: AGDERPROSJEKTET

Hva er Agderprosjektet?

Utgangspunktet for Agderprosjektet er «leken læring» – som inkluderer både fri lek og veiledet lek.

I vår og sommer har det floreret ulike tanker om hva Agderprosjektet er og skal være. Det er behov for å oppklare hvilke pedagogiske prinsipper prosjektet bygger på.

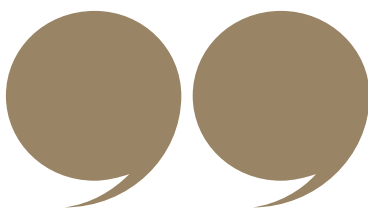
Prosjektet tar utgangspunkt i den aller nyeste forskningen omkring hvilke ferdigheter barnehagen bør stimulere hos barn før skolestart, og ny kunnskap om hvordan dette kan gjøres. Utgangspunktet er det som flere internasjonale forskere kaller «leken læring» (playful learning). Denne tilnærmingen bygger på at lek er den største kilden til barns læring, og den inkluderer både fri lek og veiledet lek (guided play).

Vi har tidligere forklart at Agderprosjektet skal ha strukturerte opplegg to timer, fire dager i uka for femåringene. I ettertid kan vi se at dette kan misforstås som strukturert «skoleundervisning». Vi vil presisere at Agderprosjektet overhodet ikke dreier seg om instruksjon eller undervisning. I den grad det er snakk om struktur, så dreier dette seg om at barnehagelærerne har en plan for hvilke temaer de ønsker å jobbe med sammen med barna i den veiledede leken. I veiledet lek legger pedagogen til rette for utforskning og lekeaktiviteter sammen med barna, som for eksempel butikklek. Butikklek

gir rike muligheter til å stimulere språk, tallforståelse, sosiale ferdigheter og selvregulering, som er alle er sentrale kompetanseområder i Agderprosjektet.

Vår erfaring med praksisfeltet tilsier at mange barnehagelærere er seg svært bevisst betydningen av veiledet lek og jobber bra med å tilrettelegge for stimulerende lekeaktiviteter. Samtidig hører vi at ressursituasjonen i barnehagene gjør det vanskelig å få tilstrekkelig med tid til å planlegge og tilrettelegge gode lekeaktiviteter. I tillegg har barnehagelærerne svært begrenset tilgang til materiale å bruke når de skal planlegge aktivitetene. Agderprosjektet vil derfor gi barnehagene i Agder 20 mill. kr for å øke voksentettheten i barnehagen, slik at barna kan få mer tid i samspill med voksne og det kan bli mer tid til å planlegge og tilrettelegge for gode lekeaktiviteter. Med utgangspunkt i internasjonal forskning og i samarbeid med barnehagelærerne som deltar i Agderprosjektet vil vi også utvikle en rekke forslag til stimulerende lekeaktiviteter som barnehagelærerne kan støtte seg til. Lekeaktivitetene skal stimulere barnas sosiale utvikling, selvregulering, matematikk og språk.

Tett samspill med voksne er – i tillegg til den frie leken – viktig for barnets sosiale utvikling. Barn som tidlig i livet omgis

Tett samspill med voksne er – i tillegg til den frie leken – viktig for barnets sosiale utvikling.

av trygge sensitive voksne får positive forventninger til senere relasjoner, og kan lettere inngå i positivt samspill med andre barn og voksne. Noen familier kan av og til oppleve så mye stress, at det trygges samspillet mellom voksne og barn trues. Da er det viktig å tenke på barnehagens kompenserende rolle. I tillegg til foreldrene – som er aller viktigst – kan barnehagelærere også bidra til at barna utvikler sosial trygghet og glede gjennom stadig å sette av tid til å være sammen omkring kjekke aktiviteter.

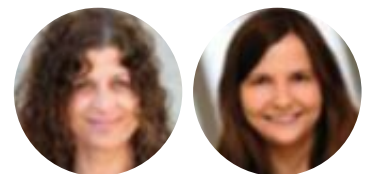
Tett samspill med voksne og barn vil også stimulere barnas evne til selvregulering, som er viktig for senere faglig og sosial tilpasning i skolen. Barn som har

god selvregulering klarer å kontrollere egne tanker, følelser og atferd i samsvar med situasjonen de er i. Disse barna klarer å avpasse sine handlinger til lekesituasjoner de er engasjert i, slik at leken ikke går i stå og skaper konflikter. De er også i stand til å lytte til og huske beskjeder som blir gitt. I Agderprosjektet vil vi stimulere evnen til selvregulering gjennom leker, sang og spill som krever at barna må konsentrere seg om å følge med på spillets premisser. «Kongen befaler» er eksempel på en lek hvor barna må anvende selvregulering og ikke handle impulsivt for at de skal klare å henge med. «Her megåsa» er også en lek hvor barna må tilpasse sin atferd til de premisene som andre barn setter.

Tett kontakt med voksne er også avgjørende for å stimulere barns tidlige tallforståelse og språk, som er viktig for senere faglig tilpasning på skolen. Foreldre og barnehagelærere kan stimulere disse ferdighetene hos barn gjennom hele dagen ved å samtale om hendelser og opplevelser, lese bøker sammen, og ved å la telling og matematiske begreper bli en del av barnas hverdag. Åpne spørsmål fra den voksne gir barna rom for refleksjon og mulighet til øvelse i å uttrykke seg i sine svar.

Doktorgradsstipendiat Mari Pettersvold og Solveig Østrem med

doktorgrad i teologi har flere ganger benyttet en upublisert oversiktsartikkel av vår danske kollega professor i utviklingspsykologi, Dion Sommer, for å kritisere det faglige grunnlaget i Agderprosjektet. Når Pettersvold og Østrem benytter professor Sommer for å kritisere Agderprosjektet, har de ikke skjønt hva Agderprosjektet handler om. I kontakt med Sommer har vi blitt anbefalt boken «A mandate for Playful Learning in Preschool», som er en sentral referanse i hans oversiktsartikkel. Her konkluderes det med at: «Children need both unstructured free play and playful learning under the gentle guidance of adults to best prepare them for entrance into formal school». Vi er helt enige i dette og ser frem til et godt samarbeid omkring disse prinsippene med flinke pedagoger på Agder i Agderprosjektet!

INGUNN STØRKSEN

Professor i pedagogisk psykologi, Læringsmiljøsentretet v/ UiS

MARI REGE

Professor i økonomi, Handelshøgskolen UiS og ESOP v/ UiO